

Præsentation af miljøkonsekvensrapport

Sammenfatning - spørgsmål og svar fra informationsmøder den 26. og 27. november 2018

På informationsmøderne den 26. og 27. november 2018 i Nordborg og på Helnæs og i Thorøhuse blev den foreløbige miljøkonsekvensrapport præsenteret.

Fra parterne bag projektet deltog:

- Lars Riemann, direktør, Sønderborg Forsyning
- Iben Nielsen, projektleder Lillebælt Syd, Sønderborg Forsyning
- Anne Eiby, projektchef, vand og natur, COWI
- Morten Hjorth, marinbiolog, COWI

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet ud fra de to scenarier, der udgør henholdsvis scenariet for de højst mulige møller og de lavest mulige møller til produktionen af den ønskede kapacitet på 160 MW:

Scenarie 1: 20 møller, 8MW med en højde på 192,5 meter

Scenarie 2: 40 møller, 4MW med en højde på 165 meter

Rapporten vurderer de mulige miljøkonsekvenser i anlægs- og driftsfaserne på følgende områder: Befolkningen og menneskers sundhed, kulturhistorie og arkæologi, landskab og visuelle forhold, natur på land og overfladevand, marin natur, fugle, Natura 2000, støj og sikkerhed til vands og i luften.

På informationsmøderne gennemgik Anne Eiby og Morten Hjorth fra COWI, hvordan undersøgelsen var udarbejdet og resultaterne.

I denne sammenfatning gengiver vi spørgsmål, kommentarer og bekymringer, som de kom til udtryk på møderne. Det er ikke en komplet gennemgang af alt, der blev sagt. Både spørgsmål og svar er redigeret for at sikre, at de giver mening i en større sammenhæng.

Informationsmøderne den 26. og 27. november blev afholdt, fordi det på borgermøderne i august 2017 og informationsmøderne i juni 2018 stod klart, at der fra borgernes side var et stort ønske om at se forundersøgelsen, så snart den var færdig.

Undersøgelsen blev gjort tilgængelig på hjemmesiden, umiddelbart efter, at den blev sendt til Energistyrelsen den 8. december 2018.

Spørgsmål	Svar
FORUNDERSØGELSEN GENERELT	
Hvordan kan man fremlægge en rapport, der ikke er færdig?	Det gør vi, fordi borgerne på tidligere møder har bedt om, at se rapporten så tidligt som muligt. Rapporten forbliver et udkast indtil efter de kommende høringer, hvor Energistyrelsen forventelig vil kræve ændringer eller yderligere undersøgelser, som følge af de indkomne svar. Først til allersidst vil der foreligge en endelig rapport.
Hvad er det for en problemformulering I arbejder ud fra, og hvordan svarer konklusionen på den?	Problemformulering er i den korte version at undersøge, om der kan opsættes en vindmøllepark på 160MW i området. Hver mølle må max være 8MW. Svaret er, at det kan der med 20 stk. 8MW møller eller 40 stk. 4MW møller, som der to yderpunkter i forhold til antal og størrelse.
Er det op til hvor mange protester, der kommer, om det bliver 40 eller 20?	Nej, det er hvis der er forhold, som Energistyrelsen finder taler for det ene eller andet.
MENNESKERS SUNDHED, HERUNDER LUFTBÅREN STØJ	
Hvor meget svarer 35 db til?	Til sammenligning er støjen i et villakvarter langt fra en større vej 45db.
Er det lavfrekvente støj den der er præsenteret her?	Den hører man ikke.
Er støjdbredelsen påvirket af vindretningen?	Det er der taget højde for i beregningsmodellen i undersøgelsen.
Kan man lave en graduering for grænserne?	Ja, ned til 35db, da der ikke findes et sted i DK med mindre støj end 35db.
LANDSKABET OG VISUELLE FORHOLD	
En havmøllepark i et lille bælt. Alle vi der bor langs den fynske kyst har valgt at bo der pga. udsigten/uforstyrreligheden. Hvor er mennesket henne i dette?	Borgmester Erik Lauritzen: Fuld forståelse for, at når ens udsyn hvor man til dagligt opholder sig ændrer sig, så er det et offer. Vi pådutter ikke en anden kommune noget for at gøre noget mod dem. For os handler det om at tage et medansvar for at imødegå de klimaudfordringer, som vi alle er påvirket af. Vi kan selvfølgelig læne os tilbage og vente på at andre bygger vedvarende energi, men jeg føler med hele mit hjerte, at vi må tage ansvar alle sammen. På denne måde undgår vi landmøller, der kan have indflydelse på menneskers sundhed.
Hvorfor er der ikke videoer i stedet for still billeder?	Fordi vi har udført hele forundersøgelsen, herunder visualiseringerne iht. Energistyrelsens anvisninger. I disse anvisninger efterspørges billeder, ikke videomateriale.
Er det rigtigt forstået, at det røde lys på toppen bliver passeret af vingerne og det så ser ud som blinkende lys?	Ja

I forhold til kvaliteten, hvorfor er alle COWIs billeder disede i horisonten?	Der er ofte en let dis i horisonten, afhængig af luftens indhold af fugtighed, når man ser på de store afstande. Fotos er taget med en sigtbarhed på over 10 km.
Hvorfor er panoramabilledet ikke en del af vurderingsmaterialet, når den nu bedst viser, hvordan der kommer til at se ud?	Et panorama billede forvrænger virkeligheden, så møllerne ser mindre ud. En sådan visualisering kan derfor ikke blive en formel visualisering. De visualiseringer, som indgår i miljøkonsekvensvurderingen udarbejdes på en sådan måde, at de svarer til det øjet ser. Link til forklaring på hvordan visualiseringer udarbejdes.
Er der visualiseringer af, hvordan det vil se ud på hele Helnæs, når møllerne står i solnedgangen?	Nej, vi kan ikke lave visualiseringer fra alle steder på kysterne, der vender ud mod Lillegrund. Fra Helnæs er der lavet visualiseringer fra tre punkter, ud af de i alt 11 visualiseringssteder.
Hvorfor skriver man ikke påvirkning på mennesker i stedet for påvirkning på landskabet?	Fordi påvirkningen af hvert menneske er subjektivt. Nogle vil se møllerne som et forstyrrende element og grimme, mens andre synes, at de er flotte, og ser møllerne som udtryk for grøn energi.
Kan vi sløjfe lille, middel og stor i rapporten?	Principielt godt, hvis Energistyrelsen accepterer det. Metoden er en almindelig brugt metode, og da den er godkendt i afgrænsningsnotatet, har vi valgt at bibeholde den.
NATUR I HAVET OG PÅ LAND	
Hvad er pingere og sælskræmmere?	Det er højtalere under vand, der sender lyde, så marsvin forsvinder, inden de får høreskader.
Er pingere og sælskræmmere brugt på marsvin før?	Ja, det er den mest gængse metode anvendt indenfor støjende arbejde under havets overflade.
Hvor meget larmer møller i drift under vand?	Eftersom det er rotoren, der larmer, og den er ikke under vand, så er der kun en meget begrænset og næppe hørbar støj fra mølletårnet under vand.
Kommer marsvinene tilbage, hvis de først er blevet skræmt væk - og findes der havmølleparker, der viser at marsvin vender tilbage?	Der er overvejende bevisbyrder på, at de vender tilbage, hvilket man også har set i tyske havmølleparker.
Hvor mange monopæle per vindmølle?	En - deraf navnet MONOpæl.
Nedramning af monopæle - hvordan vil det påvirke følelsen i jorden?	Det vil vibrere i havbunden omkring monopælen, og vibrationen vil brede sig ud til en vis afstand fra monopælen, afhængig af sedimenttype. Det vil ikke kunne mærkes på land.
Hvis man bruger monopæle, skal de så rustbeskyttes?	Ja, man bruger aluminiumsanoder i saltvand til denne beskyttelse, som nævnt i projektbeskrivelsen. Et regnestykke viser, at med den frigivelse, der vil være fra fundamentet, er den opløste aluminiumsmængde i Lillebælt stadig langt under grænseværdien for aluminium og i øvrigt langt fra den mængde, der findes naturligt i havvand.
Er der sikkerhed for, at det bliver et nedgravet kabel på landjorden?	Ja, men det er Energinet der gør det.

Hvorfor lader man Energinet lave en del og når vi laver en anden del?	Fordi det er lovgivningen.
FUGLE	
Hvem har indsamlet data om fuglene? Er det Dansk Ornitologisk Forening i Als-Sundeved?	Der er de bedste i hele Danmark, der har indsamlet data. Det er Århus Universitet, der har lavet fugletræk, og en lokal DOF har suppleret med data.
Er (Knorte)gæs også talt?	Ja. Der er i øjeblikket ca. 4000 knortegæs på Helnæs.
Er det 1,3 ederfugl, der kolliderer pr mølle?	Nej, der er én ederfugl per år totalt.
Hvorfor er der ikke talt gæs og ænder?	Det er der også, men de trækker uden for området.
Er alle fuglemålingerne en del af rapporten der bliver indsendt?	Ja, alle bilag er en del af rapporten.
Flagermus - hvad skete der med optælling af flagermus?	Optælling af flagermus foregik på følgende måder: På begge sider af Lillebælt blev der opsat lyttebokse, som kørte i længere perioder, og data blev efterfølgende analyseret med henblik på at artsbestemme de individer, der blev optaget. Lytteboksene optog i perioderne 20.-23. september, 26.-29. september og 6.-9. oktober, hvor vejret var gunstigt for flagermusundersøgelser. Som supplement var en medarbejder ude at lytte med flagermusdetektor på begge sider af Lillebælt for at observere, hvilke arter der forekom, og om de trak ud over vand, og hvilke flyvehøjder de i givet fald benyttede. Dette foregik to aftener fra Helnæs og en aften fra Als.
PLACERING AF MØLLERNE	
Er der overhovedet 14km over Lillebælt?	Den korteste afstand mellem Helnæs og Als er ca. 12,5 km. Fra Helnæs til Nordals - som man ser i baggrunden på nogle af visualiseringerne - er der derimod 15km. Derfor er der ca. 14 km til det skib, der sejler nordøst om Als.
I forundersøgelserne er der kun 1,2 km til ydergrænsen af området, der må undersøges for vindmøller - når denne miljøkonsekvensvurdering kun tager udgangspunkt i 4km, vil det sige at der for evigt afskrives at opstille møller tættere end 4km tæt på kysten?	Ja, der vil ikke kunne opstilles møller tættere på land end de 4km der er undersøgt i forundersøgelsen. Det oprindelige brutto område, som Statens Havmølleudvalget udpegede, er større end det netto område vi arbejder med. Dette er en naturlig udvikling i projektet, fordi man på udpegningsstidspunktet ikke havde foretaget undersøgelser af området og derfor ikke havde taget højde for bl.a. de sejltrender som løber tæt på både Als og Helnæs.
ANDRE SPØRGSMÅL	
Når nu Lillebælt skal producere på samme tid som Vesterhavparkerne, er der så lavet beregninger på, hvordan en potentielt faldende elpris vil påvirke projektet?	Nej.

Må lystsejlere sejle blandt møllerne?	Ja, det må de.
Har man taget højde for forurening fra møllerne - ting der udledes fra møllerne?	Erfaringsmæssigt er der ikke noget, der forurener væsentligt, og emnet har derfor ikke været detaljeret behandlet i miljøkonsekvensvurderingen. Vi har dog efterfølgende lavet en beregning af, hvordan offeranoderne fortyndes i vandet til langt under grænseværdi for nogen økologisk virkning - og i øvrigt langt under den baggrundsværdi, der i forvejen forekommer i vandet.
Hvem betaler de 80% af projektet når 20% er til offentligheden?	Det ved vi endnu ikke.
Hvem er den partner som I forhandler med? Er det et datacenter?	Det kan vi ikke sige - men nej, det er ikke et datacenter.
Hvorfor bliver Fåborg ikke hørt i denne høring?	Fåborg er blevet hørt, og kommunen har givet svar.
Hvorfor har Fåborg ikke fået et informationsmøde? Det er relevant eftersom Fåborg ligger lige så langt fra møller som Assens.	Vi afholder møder på Als og Assens Kommune, hvortil borgere og interessenter fra alle kommuner kan komme.
Har I regnet på hvor meget værditabet på ejendomme er?	Nej, det gør vi ikke. Det er taksationskommissionen, der nedsættes, der gør det, når det endelige park-layout er fastlagt.
Er det rigtigt at hvis I søgte i dag, at så fik I ikke lov til at opstille dem pga. nye regler?	Hvis vi søgte i dag, så ville projektet være underlagt nabokommunernes indsigelsesret. Men Assens syn på sagen ville det formentlig betyde, at parken ikke kunne opstilles.
Siger jeres rapport noget om hvor meget parken koster ift. hvis den var blevet sat op i Nordsøen?	Nej, det er ikke en del af en sådan forundersøgelse.
Sidst var projektet på en pris af 2,5 mia. kr. Nu er den på 1,6 mia. Hvordan er den besparelse fremkommet?	Priserne på selve møllerne er faldet.
LEGO kan købe aflad i engelske parker, hvorfor vil Sønderborg ikke det?	Sønderborg Kommune har en ambition om at være CO2-neutral i 2019. Det vil ske gennem initiativer, som kommunen, lokale virksomheder og borgere selv står bag og helst lokalt, da vi i Sønderborg mener, at det er nødvendigt at alle byer, kommuner og lande selv tager vare på og bidrager til omstillingen fra fossile brændstoffer til vedvarende energi. Det drejer sig om, at alle skal ind i klimakampen.
Hvorfor venter I ikke bare på, at det bliver endnu billigere, og så flytte den ud i Nordsøen.	Fordi klimaudfordringerne skal løses nu, og fordi det aldrig vil være billigere at flytte længere ud på havet, end hvis det er placeret tæt på. Dertil kommer at strømmen jo også skal transporteres over land.